

2345/1925. sz. ítéletében. Az adott esetben a váltóadás, bár elkésetten, váltótartozását magyar koronában kifizette. Itt a Kuria is a magyar korona értékromlását mondtotta ki megtérítendőnek. Ugyanezen ítélet kimondotta azt is, hogy a váltóper után is követelhető külön perrel a valorizáció, ha egyébként ennek az előfeltételei fenufo-rognának.

B. S.

Effektivitás kikötésének hiánya. Kuria: A felebbezési bíróság az ítéletében felsorolt bizonyítékoknak a Pp. 270. §-ának megfelelő indokolt mérlegelése alapján megtámadhatatlanul alapította meg tényállásként azt, hogy az alperes által Budapesten meg- és átvett áruk cseh koronában megállapított vételárának effektív cseh koronában leendő megfizetése semmiféle formában ki nem köttetett, következésképp a K. T. 326. §. 2. bekezdése felhívott rendelkezésének megfelel az a megítélése, hogy a fizetés a teljesítés helyén, Budapesten, a lejárat napján jegyzett árfolyam szerint országos pénznemben történhetett;

ezzel szemközt pedig sulytalanok a felperesnek az effektivitás kikötésének meg nem állapítása miatti támadásai.

A felperesnek 1922 júniusig Budapesten fiókja volt; a felperes képviselőtében ez lépett a budapesti K. cég által a felperes-től vásárolt és alperesnek eladott áru tekintetében alperessel összeköttetésbe és ez állapodott meg 1921 szeptember 6-án az alperessel, hogy az áru vételárát az alperes fizeti ki a felperesnek, a felperes pedig a kilogrammonkénti 6.70 csechkorona eredeti vételár helyett 3 csechkoronát számít. A felperes és az alperes közötti jogviszonyban tehát nem ügydöntő, hogy K. cég a felperesnek budapesti vagy prágai telepéből vette át az árut. A K. T. 322. §-a szerint a teljesítés helye Budapest lévén, nem hivatkozhatik a felperes a K. T. 324. §-a alapján arra, hogy az alperes a felperesnek külföldi telepén csechkoronában köteles fizetni.

Az anyagi jognak megfelelően a felebbezési bíróságnak döntése, amellyel a felperest a vételárnak természetben csechkoronában leendő fizetésére irányuló kereseti kérelmével elutasította és az alperest magyar koronában marasztalta.

Ezekből az okokból a felperes minden irányban alaptalan felülvizsgálati kérelme el volt utasítandó.

Az alperes felülvizsgálati támadásaira vonatkozólag: nincs megtámadva s ezért irányadó ténymegállapítás az, hogy az 1921 szeptember 6-án árleengedéssel megállapított 30.120 csechkorona vételár 1921 szeptember 7-én volt fizetendő, az alperes azonban ezen kötelezettségének eleget nem tett.

Az alperesnek az ugyancsak meg nem támadott ténymegállapítás szerinti azon ténye ugyanis, hogy a jelzett vételárnak 1921 szeptember 7-iki árfolyam szerint számított magyar korona egyenértékét — 152.407 korona 20 fillért — tartozása teljes kiegyenlítésére 1922 március 24-én a felperesnek felajánlotta, de mivel a felperes azt követelése teljes kiegyenlítésére el nem fogadta, 1922 május 26-án bírói letétbe helyezte, — kellő teljesítésnek azért nem tekinthető, mert a felebbezési bíróság ítéletében felhívott jogszabályon alapuló érdekmegtérítési kötelezettségénél fogva az alább kifejtendő korlátozással felelős a késedelmének ideje alatt bekövetkezett pénzürték csökkenésért.

Habár az előadottak értelmében az alperes nem kellő teljesítése jogos alapot állapít meg a felperes követelésének ártértékelt megítélésére, mégis az anyagi jogot sérti a felebbezési bíróságnak az a rendelkezése, hogy teljes átértékeléssel ítélte

meg az alperes késedelme beállta időpontjában fennállott magyar korona értékében a felperes követelését, —

mert a korona értékcsökkenéséből eredő hátrány nem kizárólag az alperes mulasztására vezethető vissza, hanem olyan közismert gazdasági okok következménye, amelyek az egyesek cselekvésétől független jellegüknel fogva nem róhatók kizárólag az egyik fél terhére.

Ezekből az okokból a m. kir. Kuria a magyar korona értékében bekövetkezett csökkenésből eredő különbözetnek csak 40%-át ítélte meg az alperes terhére róvhatónak s ennyiben helyet adva az alperes felülvizsgálati kérelmének, a felebbezési bíróság ítélete részbeni megváltoztatásával a magyar korona értékcsökkenésének megfelelően felértékelt marasztalási tőkét ennek 40%-ára és az ezután járó törvényes kamatra szállította; ezt meghaladó részében ellenben az alperest felülvizsgálati kérelmével elutasította, azonban ugyanőt arra való tekintettel, hogy a követelés összege bírói megállapítástól függött, a Pp. 426., 508. és 543. §§-ai értelmében a felülvizsgálati eljárás költségének megtérítésére is kötelezte. P. IV. 185/1925. sz.

Vételrelőleg valorizálási időpontja. A m. kir. Kurianak gyakorlata értelmében az ügyletnek hatálytalanná válása, megszünte vagy egyéb okból nem teljesülése folytán az előbbi állapot helyreállítására kötelezett fél az ügyletre előlegül kapott pénzösszeget csak azon esetben tartozik annak a lefizetések volt értékében visszaszolgáltatni, ha az ügylet egyedül és kizárólag az ő hibájából nem ment teljesedésbe. — Ellenben ha az ügylet mindkét fél hibáján kívül fekvő okból (pl. gazdasági lehetetlenülésnek a teljesítési idő folyamán beállta okából), vagy mindkét félnek, avagy egyedül az előleget adó félnek hibája miatt, vagy a feleknek közös akarata (pl. kölcsönös elállás) folytán nem ment teljesedésbe, akkor az előleg visszaadásában késedelmes fél a kapott előleget — ellenkező megállapodás hiányában — abban az értékben köteles visszaszolgáltatni, amellyel az a visszaszolgáltatási kötelezettség beálltakor bírt.

P. VII. 2166/925.)

(Ez a döntés összefügg a tanács valorizálási gyakorlatával, amely jórésztben a vétkekességen alapul. Óhajtható volna, ha a valorizációs javaslatnak talán egyeffel haladása: a pénz romlásával önmagában a valorizáció alapjául való elfogadása a vétkekességi elv feladására vezetne. A valorizáció fokánál még mindig honorálásra találhatnak a vétkekességi szempontok is.)

Kényszerértékesítés — elszámolás útján. A K. t. 379., 380. és 381. §-ai subsidiarius jellegűek, vagyis csak akkor alkalmazhatók, ha a felek másképp nem rendelkeztek, már pedig a felek a nem vitás tényállás szerint a K. t. 306. §-ának az alkalmazásában állapotdakt meg. — A felperes felülvizsgálati panasza azonban mégis alapos; arról van ugyanis most *lényegileg szó*, vajjon felperes az 50 darab Atlantica- és 150 darab Lichtig-részvényt magának a tőzsdei nap középárfolyamán jogosan megtarthatta-e?

Ezt a kérdést a m. kir. Kuria ideiglenes értelemben döntötte el.

Nem vitás ugyanis, hogy a felek írásbeli megállapodása értelmében felperes az 50 darab Atlantica- és 150 darab Lichtig-részvényt is a K. t. 306. §-a szerint nyilvánosan eladhatta, már pedig ez a feljogosítás ellenkező kikötés hiányában magában foglalja azt is, hogy felperes a kérdéses tőzsdei árral bíró részvényeket tőzsdei árban maga veheti meg, ha ez a joga a 3. alattiiban külön kiemelve nincs is, mert alperesre nézve teljesen